Ч. 210. Львів, Неділя, дня 17. (30.) вересня 1900. Річник IV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року 8 рублів або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9 **ул. Коперника (Ліндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїн 10 кр. від стрічки, а в »Надсланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Вихованє до ідеалїзму.

(З нагоди нового року шкільного в середних школах і унїверситетї).

„Aus dem Leben heraus sind der Wege zwei dir geöffnet:
Zum Ideale führt einer, der andre zum Tode.
Siehe, dass du bei Zeiten noch frei auf den ersten entspringest,
Ehe die Parze mit Zwang dich auf dem andern entführt“.

Шілєр.

(+) Живемо при всїм значнім поступі на всїх полях науки в сумних часах, яких знаменєм є мамона, що все придавлює і нищить, що лише зве ся ідеальним. Реалїзм та натуралїзм се оклики нашої ґенерациї, а з переляком і грозою відвертаємо ся від сего страшного помішаня моральних поглядів і розумінь, а з наших почувань вириває ся жаль, який так гарно висловив нїмецкий поет Шілєр в безсмертнім творі »De Ideale«.

Навіть поезия, яку люди звикли були вважати жрекинею ідеалів, ступає нинї багнистим і мочаристим шляхом посполитого житя, приманливий небесний чар гарного стишка не має вже впливу на байдужну товпу, з повною рівнодушностю і легковаженєм відвертають ся нинї від найблагороднїйшої цвітки поезиї, лїрики, і глядять духового вдоволеня в остро заправлених романах і драмах, які погане житє зображають в найбільш нагій дїйсности, а все взнесле насильно придавлюють.

А чиж житє без ідеалу не рівняє ся духовій смерти, як висловлює ся Шілєр? Певно! Так як нема весни без цьвітів, так само не можна собі подумати житя без ідеалів, позаяк доперва ідеали додають вартости житю. Сьпівець ідеалів, Шілєр, обернув би ся в могилї, наколи-б побачив, як грубо думає і чує тепер сучасна суспільність. Не почули-б ми вже палких єго гимнів о ідеалїзмі, єго безсмертні поезиї не викликують ідеальних почувань, бо все дбає тепер про уживанє житя і користи, про жолудок, а найнизше самолюбство заволоділо одиницями і всею суспільностию, а любов ближнього стала пустим розумінєм, красу в штуцї і природї обнижено до карикатури, а сю вельми славлену волю находимо в наповнених карманах.

Селяньство втратило свій ідеалїзм — не знає вже свого призначеня і природного достоїньства і хоче чимсь більше бути, як дїйсно є; міщаньство споглядає з легковаженєм на селянина і убігає ся о ласку вельможних, і оно втратило свій ідеал: бути цьвітом суспільности; а шляхта? її ідеалом став шпорт з всякими иньшими пасиями, і шляхта забула про свої сьвяті обовязки: бути духовим сьвітилом у всїм, що гарне і взнесле. Расові і сектярскі спори розбурхують найнизші пристрасти людскости, — супокій, право і справедливість знані лише по імени.

Чиж не є тепер обовязком міродайних чинників, взяти ся з усею силою, щоби заблуканій людскости привернути знов соняшний промінь ідеалів? А щож може тут більше і успішнїйше вдїяти, як вихованє, а іменно ідеальне вихованє в найлїпшім розуміню слова? Таж вихованє покликане в першім рядї до того, щоби чоловіка зближити до подобія Божого, а чиж можна подумати собі взнеслїйший ідеал, як Бога, і взнеслу сьвідомість, бути подібним сему єству? А як то мало вже нинї є таких, що переконані про єствованє Бога! Якби се було, не в однім було б лучше, що нинї є гниле і порохняве, а суспільність опинила ся недалеко краю пропасти.

Само про себе однак розуміє ся, що вихованє не повинно бути виключно ідеальне; ідеальним називаємо сей культурний стан, який доперва бажаємо осягнути, коли тимчасом вже осягненє називаємо реальним. Не можемо отже бажати, щоби наше будуче поколїнє обертало ся в якихсь сонних марах, яких нема в дїйсности, але можемо звернути єго духа на найвисші, отже ідеальні добра житя, можемо в него впоїти взірцеві розуміня, ідеали, які дадуть єму спромогу благороднїйшого сьвітогляду, при чім не потребує полишати основ дїйсности; можемо зовсїм добре погодити з собою, щоби здоровий реалїзм злучив ся гармонїйно з соняшним ідеалїзмом в одну цїлість і в тім розуміню пишемо нашу статю.

Тут має приноровленє важна засада: »вихованє повинно держати ся середини між реалїзмом а ідеалїзмом«, а з того випливає обовязок, дбати про ідеальне вихованє, яке нинї зовсїм занедбано.

(Далї буде).

Вавилоньскоє столпотвореніє.

Всякі максимальні і мінїмальні, основні і тактичні засади та проґрами пішли в кут на час виборів. На галицкій Руси мож бачити тепер правдиве вавилоньске замішанє в погонї за мандатами. Але вже тепер можна завважати, що хитрі москвофіли витягнуть повну сїть для себе з сеї мутної во и, с. є. розібють сили народовців, спаралїжують їх поступ на десятки лїт. Бо о щож більше ходить львівскому штабови? Сеж найкрасший успіх для причиненя ся ідеї »одного русского народа« і за се чекає єго найлучша нагорода: радужні бумажки!

Те народне осьвідомленє, над яким народовцї працювали десятки лїт з пожертвованєм своїх найлїпших сил, зуміли москвофіли підорвати хитрим вихіснуванєм сповнених блудів полїтичними провідниками народовців. У Львові, при зеленім столику хотїли полїтики переливати маси народа в ріжні посудини, то кацапско-консолїдацийні, то радикально-демократичні, а загал бачить безцїльність та безідейність таких експериментів і покидаючи своїх дотеперішних провідників, горне ся на омацки до гурту, до купи, чуючи інстинктовно, що в більшім числї більша сила.

Не є ми такі наївні, як се »Ґалїчанїн« хоче в нас вмовити задля своєї користи, щоби всїх тих людий на провінциї, дїятелїв і патріотів уважали платними аґентами москвофільства, як їх проводирі у Львові, тому що тепер провінция піднесла клич: вертаймо до консолїдациї! Але є се материял на всякий спосіб хиткий, скептичний до нашої народної справи, приступний для підшептів і пригідний для відступства від народної справи. Такі люди, що лише мовчать, коли їх »Ґалїчанїн« причисляє до своїх, вже сповнюють в дусї народну справу — хоч може і не сьвідомо.

Тож зовсїм справедливо ми звертаємо закид обаламученя людий можливостию консолїдациї з ренеґатами, против єї батька Романчука та єї неньки-пістунки »Дѣла«. Від самого початку ми вказували на небезпечність і злочинність такого напрямку народної полїтики, а тепер можемо сьміло обвиняти за те, що тепер стало ся.

З Сокаля доносять до »Ґалїчанїна« про відбуті там збори мужів довіря сокальского округа »без розличія партий і убіжденій«. Постановлено там кандидатуру др. Короля на IV. курию, мимо єго зреченя ся кандидатури і др. Петрушевича з V. куриї, а крім того вислано ось яке письмо до обоїх полїтичних товариств у Львові:

»Сьвітлий Видїл! Честь імієм довести до свідїнія Сьвітлого Видїла, що сегодня, 25. н. ст. сентября состоялось в Сокалї довірочноє собраніє, созванноє в цїли обсудженія кандидатур в посли державной думи і що в том собраніі одномишленно поставлено посольским кандидатом із IV. куриї г. д ра Михаила Короля, а посольским кандидатом із V. куриї г. д-ра Евгенія Петрушевича. Одновременно рішено просити як Сьвітлий Видїл евентуально виборовий комітет, ізбранний по почину Сьвітлого Видїла, такі »Народний Комітет« (верховний ареопаґ народно-демократической партії, *ред. Гал.*), щоби чім скорше будь соєдинились в один общій центральний виборчий комітет, будь що-найменьше вели ізбирательную акцію солидарно на основанії взаімного порозумінія. — Ѳ. Карпяк, О. Чехович, Іл. Савчинскій, др. Петрушевич.«

Так само і *в Станиславові* чисто народовецкий комітет ухвалив завести консолїдацию і доповнив ся кількома людьми з »твердої партиї«, завізвавши кандидатів до зголошуваня своїх кандидатур до сего комітета. В *Болехівщинї* на повітовім передвиборчім зібраню принято резолюцию, що »консолїдація не прекратилась« і рішено зажадати від »Рускої Ради« і »Народної Ради«, щоби єї відновили. Що-до кандидатур Романчука на IV. курию і д-ра Коса на V. курию не висказано ся рішучо, а лише зложено виборчий комітет, який має порозуміти ся з другими повітами, належачими до виборчого округа.

Чи наш голос буде голосом вопіющого во пустини — про те не »Ґалїчанїнови« судити. Ми виконуємо тілько свій народний обовязок, виказуючи махінациї кацапскої кліки. Не диво, що за те »Ґалїчанїн« носить нас в зубах. Він дивує ся пр., що »Руслан« »еще не висказал ся по повиду рішенія мужей довірія в Каменцї Струмиловой, гдє члени обіих(?) партій (лише консолїдацийники Ред.) поставили о. Іс. Зельского кандидатом із IV. куриї на то місто, которое до сих пор занимал п. А. Барвіньский«, і пригадує письмо »Селяньскої Ради« до п. Барвіньского. Отже, коли так коротка память »Ґалїчанїна«, то ми пригадуємо єму, що вже сам п. Барвіньский з нагоди сего письма »Селяньскої Ради« і напасти о. Стефана Петрушевича »висказал ся« відкритим письмом т. з. »В обороні чести« печатанім тодї в *Руслані* і окремо і до сего письма ми нинї не маємо нїчого анї додати анї з него нїчого пропустити.

Справа руско-народного театру.

Вчера відбула ся нарада в »Рускій Бесїдї« на будучою долею руского народного театру. Справа досить важна не заінтересувала ширших кругів львівских Русинів, бо на нараду прибуло заледви кількадесять осіб, переважно самих академіків, і три женщини. Голова »Бесїди« проф. Шухевич, як господар, вітворив нараду в коротких словах і удїлив голосу д-ру Евгену Олесницкому, як референтови. Річ референта обмежила ся на поясненю оголошеного ним в »Дѣл-ї«, а поданого нами в вчерашнім числї, проєкту реформи дотеперішної акциї в справі подвигненя рускої сцени. Др. Евг. Олесницкий є тої гадки, що завязанє спілки заробково-господарскої з удїлами по 20 зл. чи і більше, принесло би кільканацять тисяч зл., якими можна би розпочати акцию. Товариства і комітеви, яких метою була будова театру і піднесенє рідної сцени, не лише що не відповіли своїй задачи, але причинили ся як-раз до замотаня цїлої справи. Показує ся отже потреба засновати якесь нове товариство, що стояло би поза тепер істнуючими, яке мало би ту саму цїль, лише більше скристалїзовану. Що до людей, які мали би станути на чолї сеї фінансової інституциї, то їх певно не забракне, бо чейже люди, що по иньшим товариствах складали свою працю для руского театру, не відкажуть ся від роботи ту, де напрям дїланя сей сам, а навіть висший, бо з яснїйше поставленою метою. Проєкт референта, підданий під розвагу, викликав не конче оживлену дискусию.

Найперше забрав слово др. Франко і запитав ся референта, чи сойм не замкнув би Спілцї дотеперішної субвенциї, а потім чи найде ся тілько Русинів, що зложуть 15—20 тисяч зл. на удїли? Дальше, чи складаючі свій гріш в сїй інституциї не наражають ся на страту, бо чи театр буде приносити такі доходи, щоби міг запевнити яку-небудь дивіденду? Впрочім, на що ложити на него які видатки, коли він не є народний, не відповідає своїй задачи, бо не служить цїлому народови? Не говорячи вже про села, навіть по містах не осягає він своєї мети, бо на представленях буває добра половина Поляків і Жидів. Або може створити в нїм оперу, для кого? Чи може для Долини, або подібних міст провінціональних? Театр буде тодї національним і тодї сповнить свою місию, коли зверне свою дїяльність на села.

Проф. Ілярий Огоновский, голова тов. ім. Котляревского, звертає увагу, що заснованє ще одної нової інституциї в справі театру причинило би ся лише до заколоту, бо аж тодї не знали би, де складати жертви на будову руского театру. Вправдї проєкт референта єму подобав ся, але не без того, щоби він не мав в собі деяких неясних місць. Нова інституция займала би ся збиранєм фондів і »Просьвіта« і »Бесїда« і тов. ім Котляревского, а ще не знати, як сказав др. Франко, чи сойм дасть субвенцию, і як-раз з доброго наміру могла би вийти шкода для нашого театру.

Др. Кирило Трильовский звернув увагу, що нам не дивити ся на Чехів, але малим вдоволяти ся. Не треба, нам опери, анї будувати великий театр у Львові. В нас нема богатирів, що могли би сипнути на ту цїль гроші. Теперішна сцена мусить служити і для селян і інтелїґенциї. Проєкт д-ра Евг. Олесницкого є добрий; можна би перетворити тов. ім. Котляревского в проєктовану інституцию, а також »Бесїда« здала би на ню всї свої атрибуциї. Опісля замітив проф. Іл. Огоновский, що до Спілки могли би вдерти ся грошевиті елєменти, ворожі нашому народови і привести все дїло до змарнованя. На се референт подає поясненє, що статути Спілки можна би в тім напрямі зладити, аби таких людий до товариства не допускати.

Др. Микола Шухевич, що — як заявив — інтересував ся справами нашої сцени, промовляв зі всїх бесїдників найкритичнїйше. Насамперед не годить ся він на се, щоби театр був фінансовою інституциєю, бо яко такий тревав би рік, два, і при безперечних стратах мусїв би подати ся до лїквідациї. Що-до директорів проєктованої Спілки, то мали би они бути почесні, безплатні; але чи практика дотеперішна не показала, що такі аматорскі директори, при найлучших бажанях, зробили! Дальше, від кого жадати, щоби за удїлом належав до сеї Спілки? Цїлком природно, що заохочувати когось дивідендою, щоби купував удїл, се було би нечесно. Удїли набували би богатші Русини, що не потребують надїяти ся з сего жерела якого доходу, а таких людей дуже у нас мало. В виду того треба рускій сценї помочи в иньший спосіб, але поміч мусить бути як найскорша. Кілька тисяч зл. зложених богатшими людьми, переданих теперішному директорови д-рови Гриневецкому — по думцї бесїдника — могли би не лише тепер нашу сцену уратувати, але навіть піднести бодай до найпримітивнїйших сучасних вимогів. Про постійний театр, що стояв би на артистичній висотї, не може на разї бути і бесїди. Пекучою справою, яку конечно треба також поладнати — є справа забезпеченя долї артистів. Годї від них жадати, щоби держали ся рускої сцени, коли они не мають перед собою забезпеченої будучности. Заснованє фонду емеритального становило би один з таких чинників, що приковав би актора до своєї сцени. Друге, се постійний театр. Однак годї про него на разї думати, бо надїяти ся від рускої публики грошевої підмоги, се нїсенїтниця. Найлучше сьвідчить про се нинїшна нарада: сї, що прибули, то не богаті, а ті, що могли би дати, тих нема.

Дальше промовляли ще проф. Огоновский за вибором анкети в сїй справі, совітник Січиньский, щоби видати акциї, а п. Бігун запитує, який спосіб має референт, щоби стягнути до проєктованої Спілки всї гроші, зложені доси на будову руского театру, та в якій формі примістити ті гроші в Спілцї, а вкінци в якій рубрицї поміщати надіслані датки. На се відповів референт др. Олесницкий, що дотеперішні фонди і датки можна примістити яко депозит, котрий осібно опроцентував би ся. По сїм промовляв др. Ал. Кульчицкий з Коломиї і др. Ярослав Олесницкий зі Львова за основанєм Спілки на удїлах, а проти заснованя акцийного товариства.

Опісля забрав голос референт др. Евг. Олесницкий, щоби відповісти на роблені єму бесїдниками закиди. Що-до справи чисто людового театру, то на разї годї про се думати; але коли сцена піднесе ся і зможе ся, то стане він і національний, і сойм, маючи наглядний доказ єго розвою, не лише не замкне, але підвисшить субвенцию. А щоби сойм мав здержати субвенцию для театру длятого, що ним завідує фінансова інституция, то неімовірне, а впрочім можна се статутом убезпечити. Удїли можна зібрати при довірю, а иньшого способу придбаня гроша для заснованя Спілки нема.

Референт ставить отже внесенє, щоби нинїшні збори вибрали анкету, яка мала би застановити ся, чи належить засновати акцийне товариство, чи заробково-господарску спілку на удїлах. Почім відбуло ся голосованє і збори порішили, що до анкети входять по однім представителю видїлів »Рускої Бесїди«, »Просьвіти« і тов. ім. Котляревского і чотири члени, вибрані зборами, а іменно сов. Січиньский яко голова, др. Гриневецкий, директор р. н. театру, др. Евген Олесницкий зі Стрия і др. Микола Шухевич. Анкета має до чотирох тижнїв здати справозданє зі своєї дїяльности.

В справі льосів дяківскої льотериї.

Наконечна, найусильнїйша просьба до пречестного нашого Духовеньства.

Високопреподобні і Всечестнїйші Отцї і Братя! Перед кількома днями віднїс ся я ще раз з просьбою до Всесьвітлїйших наших Ординариятів, щоби поручили конечно всїм Настоятелям церков наших, О. О. парохам і завідателям, щоби, де се доси не стало ся, закупили льоси дяківскої льотериї для церков своїх з скарбони церковної, що найменьше в квотї 10 корон, винявши церкви ноторично найубозші, на котрих наша льотерия рефлєктує в зовсїм відмінний спосіб, як се понизше зазначить ся.

Стою невідмінно, непохитно на тім становищи, що церкви наші мають обовязок прийти в поміч в такій далекосяглій церковній річи, де розходить ся о перше, тревале, найконечнїйше забезпеченє материяльне їх слуг, забезпеченє на основі самопомочи.

Стою рівно непохитно при засадї, що сьвященики наші мають повне право закупити з скарбони церковної після зможности і найбільше число льосів нашої льотериї і що чинячи се, сповняють лишень свій строгий церковний обовязок.

Я розумію, що в богато припадках сей обовязок трохи прикрий до сповненя. Має ся перед собою зовсїм несимпатичні індивідуа дяків. І в звичайних припадках не представляє сей обовязок богато принадности. Справа дяківска не тїшить ся зовсїм особлившою популярностию. Се в части і зрозуміле. Бо чому? Я говорю з цїлою отвертостию. Бо ми дяків, котрі би сповняли належито свою задачу в церкві і народї, майже не маємо. Ті дяки наші — певне що суть межи ними і сьвітлі винятки — непопулярні в народї, чужі для інтересів Церкви, зовсїм не понимаючі свого становища і своєї служби в народї і в конець вороги самим собі, с. є. своїм власним жизненним інтересам. Елємент, котрий в головній части не ужиточний, часами шкідливий, ба навіть, були такі припадки, небезпечний, не може бути симпатичний.

Впр. Отцї і Братя! Я знав докладно о цїлій непопулярности тої справи — так як чую се і нинька — коли добивав ся призволеня на льотерию в користь дяків. А добивав ся я власне тому і лишень тому тої льотериї, щоби в тій справі спровадити конечну відміну. Отже не о тих чи таких дяків, яких маємо, ходить, але о таких, яких для служби в Церкві і в народї потребуємо і яких за Божою помочию мати будемо, як ми солїдарно з всею сьвідомостию цїли над тим попрацюємо. Кардинальна провідна мисль чи то завіт в тій роботї: не віддавати наших дяків при обезпецї їх материяльного биту в чужу неволю, но під еґідою Церкви забезпечити їх свободу і незалежність в виключні услуги Церкві і народови. Так понята справа дяківска є в нашій церковно народній роботї безконечної доносности.

Цїлею нашої льотериї є власне спровадити справу дяківску на таку дорогу народної популяризациї. Положити заходами церкви і духовеньства основи обезпеки материяльної нашого дяківства на припадок нещасть в товариствах самопомочи, до чого зміряє наша льотерия, се перший крок до розвязаня дяківскої справи. Завданє велике і не легке. А в єго користнім довершеню інтересовані як найглубше і Церков наша і нарід, — а вже певно і духовеньство наше.

Так! ради Бога, прошу се не уважати догодженєм якоїсь особистої амбіциї, якогось особистого пляну, коли в сїй послїдній хвили, в сей »єдинонадесятий часъ«, коли нас лишень кільканайцять день дїлить від тягненя льосів, коли прошу, коли благаю, кілько в мене сили і голосу є, закупити з скарбони церковної зараз кілько но можна найбільше число льосів нашої льотериї.

Уважаю себе в тій роботї лишень яко мандатора до зреалїзованя великої пробудженої, самосьвідомої, скристалїзованої мисли, посланничої задачи нашого духовеньства, правда мандатора, котрий з цїлим перенятєм, пожертвованєм і з цїлою совістностию ту мисль, ту задачу перевести рад би. Прошу-ж не опускати мене в сїм змаганю. Роблю все, що в людских силах є можливе. До всїх епископів Франциї і Нїмеччини розіслано наші льоси, в Бозї надія, що се не остане ся без результату. Обїду ще, як Бог дозволить, цїлу нашу державу. А я від Вас Впр. Отцї і Братя допрошую ся лишень такого маленького труду, о тоє, щоби Ви потрудили ся з провізорами та ключами кілька кроків до церкви, до скарбони церковної той оден раз, щоби добути тих мізерних кільканайцять злр. та вислали їх до Народної Торговлї до Львова. Ті тисячі, котрі має нам принести льотерия, безглядно конечні, бо они мають подати тревалу основу самопомочи дяківскої в наших диецезияльних дяківских товариствах, інакше мусїло би ся їх вижебрати ходячи — від хати до хати... А се не повинно, се не може бути. Се мусить бути властивим, питомим дїлом нашого духовеньства, дїлом означеним раз на все історичною печатею єго громадної думки, єге громадного труду. А такі дїла без плодів для будущини не остають ся...

Добуде наша льотерия і ту цїль наконечну, то буде она памятна в народї.

Она через виставу артистичну, нею споводовану, дасть новий імпульс до підвисшеня нашої штуки, она підійме і розширить через то в нашій суспільности змисл краси, — она спопуляризує в тисячах — тисячах дрібних образах нашу церковно-народну бувальщину, она положить основи материяльного обезпеченя і духовного відродженя дяківства, — а в конець обдарить церковними предметами убогі церкви. Нерозпродані льоси будуть розділені межи найубожші церкви три з кождого Деканату — (о яких виказ упросив я вже Всесьвітлійші наші Ординарияти), щоби тим церквам подати можність виграня, — тай так при виказі виграних, буде просити ся побожних виграючих, щоби церковні предмети відступили комітетови до розділена межи найубожші церкви.

Благаю Бога і надію ся, що всї ті просьби і нинїшні будуть вислухані.

О. Д. Танячкевич.

З полїтичного поля.

Виборчий рух в Долитавщинї в повнім розгари. Ми вже доносили про з'їзд Шенерериянцїв, який має відбути ся в Трутнові. Тепер мусимо занотувати факт виданя виборчого манїфесту християньско-социяльною нїмецкою партиєю, в якім она заявляє ся за приверненєм центрального парляменту, виступає против всякої обструкциї взагалї, називає нїмецких радикалів найтяжшими шкідниками держави, дальше жадає удержавленя зелїзниць, продукциї угля і т. д., а вкінци зазначує свою приналежність до Gemeinbürgschaft.

Натомість в Лїнцу відбули ся збори мужів довіря католицкої, людової партиї, на яких краєвий маршалок др. Ебенгох реферував про полїтичну ситуацию та поставив вкінци внесенє, яке збори ухвалили, з жаданєм національної рівноправности, з занеханєм державної нїмецкої мови, з осудженєм обструкциї та за удержанєм центрального парляменту супроти всяких сепаратистичних змагань.

Противно-ж консервативна партия в Стириї видала манїфест, в якім підносить потребу нїмецкого язика, як посередного для усталеня одноцїльности в державі і жадає сильного правлїня.

В Чехії проявляє ся стремленє до станової консолїдациї без огляду на національні спори. І так «Ческий союз мужиків» рішив на вчерашних загальних зборах розвязати ся і поручив своїм членам приступити до »Союза аґрарийцїв«. Посол на ческий сойм Стясний заявив, що ческі рільники мусять лучити ся в один гурт і колиб нїмецкі хлопи злучили ся з ческими, а також нїмецкі промисловцї з ческими, то тодї скорше прийшло би до полагодженя спорів. Будучність лежить в руках станів, а не полїтичних сторонництв. Також і ческа людова партия, яка відбула вчера в Празї збори під проводом Масарика, ухвалила підпирати социялїстів в V. куриї та жадати загального, безпосередного права голосованя.

Новинки.

— **Календар.** В недїлю: рим.-кат. Софії; рим.-кат. Іеронима. — В понедїлок: гр.-кат. Евменія; рим.-кат. Ремиґюса — Ві второк гр.-кат. Евфимія; рим.-кат. Леодеґара.

— **Руский народний театр** у Львові. В недїлю, 30. с. м. в сали »Ґвязди« »**Скапаний сьвіт**« народний образ в 4 діях зі сьпівами і танцями Володислава Оркана в перекладї Стадника. — Ві второк, 2. жовтня »**Кляте серце**«, народний образ зі сьпівами і танцями Ів. Тобилевича. — В середу, 3. жовтня »**Верховинцї**«, народний образ зі сьпівами і танцями І. Корженьовского. — Початок точно о 7. год. вечером. — Денна продажа білєтів в тов. »Руска Бесїда«, Ринок ч. 10. і в »Народній Торговли«.

— **З виборчого руху.** З дневникарского обовязку нотуємо вісти про кандидатури, які виринають. З Тернополя пишуть до Słowa Polsk-ого, що з міскої куриї (Тернопіль-Бережани) кандидує б. посол ґофрат Цьвікліньский. Висувають там також кандидатуру п. Барвіньского і приходника Громницкого. З IV куриї кандидує др. Гладишовский, з V. Вайзер з Сасова. З сїльскої куриї Жовква-Сокаль-Рава виступає соймовий посол Ґурка, з V-ої др. Евгеній Петрушевич, а з IV-ої в брідско-каменецкім окрузї о. Зельский з Милятина против дотеперішного посла Барвіньского. У Львові з V-ої куриї виступає Гудец, директор каси хорих, замість Козакевича.

— **Іспит зрілости** в академічній ґімназиї у Львові (в осїннім речинци) відбув ся під проводом краєвого інспектора п. Ів. Левицкого в днях 20, 22 і 24. вересня. До іспиту приступило 22 публичних учеників (з тих 9 до іспиту поправчого з одного предмету) і 2 екстерністи. Сьвідоцтво зрілости одержали: 1) Бирчак Володимир, 2) Бородайкевич Денис, 3) Брилиньский Володимир, 4) Волчук Гнат, 5) Гарасимчук Василь, 6) Годованець Петро 7) Грицай Николай, 8) Дзядик Петро, 9) Жолевич Іван, 10) Ілевич Олександер, 11) Кичма Омелян. 12) Малиновский Анатоль, 13) Нижанковский Юліян (екст.), 14) Опофер Юліян, 15) Поленьский Йосиф, 16) Плакида Григорий, 17) Пляцко Гнат (екст.), 18) Процик Петро, 19) Шавала Денис, 20) Яримович Володимир. — Трех учеників публичних репробовано на один рік, а один відступив від устного іспиту.

— **Вечерок з танцями** устроює виділ »Рускої Бесїди« в Перемишли в недїлю дня 30. с. м. Стрій візитовий. Вступ 1 кор. Початок о 8. год. вечером. Окремих запрошень не висилано.

— **Старинна істория** для V кл. ґімн. Закшевского, в перекладї Ол. Барвіньского, появила ся в книгарскій продажи, цїна в оправі 2 кор. 40 сот. Другий і третий том вийде протягом сего року шкільного.

— **Курс овочевих перетворів.** Овочарска спілка в Надвірній, поперта ц. к. Комітетом господарского Товариства у Львові, уряджує в днях 17, 18, 19. і 20. жовтня с. р. безплатні виклади про овочеві перетвори. Відділ вин овочевих обняв о. проф. Антін Ґлодзїньский. Курс обійме також виклад про збір, переховок та висилку овочів, про сушенє, виріб паст та овочевих повил і т. п. Виклади будуть відбувати ся що дня від 9-ої до 12-ої год. перед полудн.,—пополудни демонстрациї і вправи. В виду того, що сей курс дає можність учасникам пізнати дуже поучаючі уряджeня овочарскої Спілки, проте в справі піднесеня краєвого садівництва поручає ся як найчисленнїйшу участь.

— **Урядові акти** львівского маґістрату найдено оподї в каналї Полтви. Було там три пачки концептових паперів, разом кількадесять штук, потверджених в президиї маґістрату і виданих до експедиту. Спершу здавало ся, що сповнено якусь мальверзацию, а щоби затерти єї слїди, спрятано відносні акти. Однак заряджене слїдство виказало хибність сего здогаду. Справа представляє ся тепер так: В VII. департаментї маґістрату працює досить молодиків, а межи ними п. Кам., що задля своєї вдачи буває нераз посьміховиском своїх товаришів. Недавно жалував ся він перед своїм шефом на товаришів, а сї порішили на нїм пімстити ся. Пімсту виконали в той спосіб, що виняли всї акти з єго шуфляди і сховали в каналї Полтви недалеко єго мешканя. Дитиняча се вправдї забавка, однак потягне за собою примірне покаранє виновників.

— **Крадїж в церкві.** З Босаньча доносять, що в ночи з 20. на 21. с. м. вдерли ся невислїджені доси злодії до тамошної церкви і забрали зі скарбони 12 корон.

— **Друга весна.** На Галицкій площи у Львові, всї каштани до одного, покрили ся густим, молодим, зеленим листєм і замаїлись білим цьвітом, як серед весни.

— **Окінченє на »ский«.** Намісництво призволило п. Василеви Микетюкови в Чорткові, змінити родове назвиско на »Мединьский«.

— **П. Стефан Льохман,** новоанґажований режисер польского театру в Познани, є походженя турецкого і руского. Єго батько був Турком, а матїр Русинкою. П. Стефан родив ся в Дринополи в Туреччинї, ходив до шкіл на Буковинї і є тепер Поляком з француским горожаниньством і з нїмецким назвищем. — Не часто можна стрітити такого міжнародного мішанця.

— **Телєфонїчний винахід.** Полїцийний лїкар в Будапештї, п. Надь, винайшов прилад, за помочию якого можна рівночасно получити зі собою довільне число абонентів з одною телєфонїчною стациєю. Практичне приміненє сего винаходу має своє значінє приміром, коли треба вислати якийсь приказ до кількадесятьох місць. Проби дали добрий вислїд, бо при полученю 15-ох стаций можна було докладно зі всїма порозумівати ся.

— **Забобони в Сербії.** Сербский мінїстер внутрішних справ Попович, переконавши ся, що богато забобонів, пануючих поміж населенєм, дїлає шкідно і на моральну і на материяльну єго сторону, постановив викорінити їх средствами полїцийними. Так н. пр. хлїбороб не розпічне там роботи в поли в середу або пятницю, а се в слотних лїтах наражує єго нераз на великі втрати. Декуди викопують мерців і пробивають їх деревяними колами, аби не могли по сьвітї ходити і т. п.

— **Социялїст а мінїстер.** Конґрес социялїстів, що недавно відбув ся в Парижи, застановляв ся над справою, чи социялїст може засїдати в мінїстерияльнім кабінетї, що удержує нинїшний лад суспільний. Вислїд нарад був такий, що социялїст може бути членом кабінету, але буржуазийного і то лише під певними услівями.

— **Діяманти на Урали.** Царска академія наук в Петербурзї дістала урядове повідомленє, що відкрито т. зв. діямантове поле над рікою Камінкою, допливом ріки Санарки. Над Санаркою надибувано вже давнїйше ріжні топази, жовті хрізоберилї і т. п. а також каменї невільничі »captivos«, котрі звичайно находять ся лише там, де є діяманти. Під зглядом ґеольоґічним поля над рікою Камінкою і Санаркою мають таку саму природу, як славні поля діямантові в Бразилії.

— **Афоризми Нїтшого.** Милосерні особи, що обявляють велике співчутє убогим, мало коли потрафлять відчути радість других. В виду щастя иньшої особи не знають, що мають робити, не відчувають свого положеня і показують невдоволенє. — Чи в бесїдї признаємо кому справедливість, чи нї, се зависить від привички, але в однім і другім случаю є слушність. — Нераз лучає ся нам видїти копії знаменитих людей, і тут, як між образами, часто копії заслугують на більше признанє чим ориґінали.

Др. Стефан Стефанович, посол на буковиньский сойм краєвий і б. посол до ради державної, упокоїв ся в Мерані — так донесли вчерашні телєґрами з Відня. Галицка праса згадуючи про сю вість, застерігає ся що-до єї вірности.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує:

Дотеперішний розклад їзди на шляхах ц. к. зелїзниць в Галичинї і Буковинї буде важним також в зимових місяцях с. є від 1. жовтня с. р. до включно 30. цьвітня 1901. Тілько на шляху Дрогобич-Стрий запроваджує ся з днем 1. жовтня с. р. нову пару льокальних поїздів особових, а іменно поїзд ч. 1233 з Дрогобича до Стрия і поїзд ч. 1234 в противнім напрямі. Поїзд ч. 1233 буде мав полученє в Дрогобичи з поїздом ч. 1812, приходячим з Борислава, а в Стрию з поїздом ч. 1711 відходячим до Лавочного. Поїзд ч. 1234 буде відходити зі Стрия від поїзду ч. 1715 приходячого зі Львова і злучить ся в Дрогобичи з поїздом особовим ч. 1819 відходячим до Борислава. Подрібний розклад їзди сих нових поїздів льокальних подано в осібнім оповіщеню.

Вкінци подає ся до відомости, що вози спальні при поїздах поспішних ч. 1/301 і 302/2 переходячі тепер поміж Краковом і Чернівцями, будуть переходили від 1. жовтня с. р. поміж Краковом і Іцканами. Противно застановляє ся з днем 1. жовтня с. р. курс возу реставрацийного при поїздах ч. 301 і 302 поміж Чернівцями і Іцканами і сей переходити буде від тепер тілько поміж Іцканами, а згл. Бурдуєні і Букарештом.

Посмертна † оповістка.

О. Юстин Ралько, монах чина св. Василия Вел., парох в Голубицї, залозецкого деканата, упокоїв ся в 54. роцї житя а в 30. роцї сьвященьства. В. є. п.!

Телєґрами.

Відень, 29. вересня. Цїсар поїхав вчера до Гориції з нагоди 400-лїтного ювилею приналеженя до габсбурскої монархиї. З цїсарем поїхали ад'ютанти Паар і Больфрас та президент мінїстрів Кербер.

Букарешт, 29. вересня. Прибув сюди екс-король Мілян.

Петербург, 29. вересня. »Новости« доносять, що мінїстерство затвердило закон що-до варшавскої торговельної школи для женщин.

Льондон, 29. вересня. В північнім Китаю грозить голод. З середущих провінций післали там 15.000 тон рижу, але союзні війска здержали сей транспорт.

Гаґа, 29. вересня. Воєнний корабель »Gelderland« має відплисти до Лявренцо Маркес по Кріґера.

Надіслане.

Лїчниця д-ра А. Тарнавского

в Косові за Коломиєю

отворена до кінця жовтня.

Средства: лїченє водою і иньші фізикально-дієтичні на спосіб д-ра Лямана.

7-7

Малий фейлєтон.

ПОЧИНОК.

(Виїмки з довшого оповіданя)

Богдана Лепкого.

(Далї).

Так потїшав жінку, а сам був безутїшний.

Поки правував ся, ходив, їздив, поти жив, а нинї?

Як ту жити нинї... Мимохіть глянув на струнку березу. А вона так, якби хилила ся до него, нагиналась, до себе просила, словами промовляла: Ходи. Одна хвилина муки, а там спокій. Бог простить. Не гай ся, ходи!...

Що? Він? За яку кару, за яку провину? Няй вішають ся другі, тоті, там, няй вдавлять ся єго кривдою.

І так, якби сам себе злякав ся, скочив на рівні ноги і не пішов, а побіг до дому.

Ту нараз нова сила вступила в него. Від ранка до ночи шнирив і шнирив, сокири з рук не попускав. Тесав, плїшив, збивав.

Ану найби му хто дорогу заступив, зобачив би!

Обоє з донькою повносили до хати лави, скриню, постіль, що порозкидана була геть далеко та понищена. Поладили, як годен і зараз в хатї стало веселїйше. Лиш дверий і вікон не найшли. — Забрали розбійники з собою. Забрав би їм чорт розум і сумлїнє!

Тимчасом причіпив Починок якось дверцї з шіпчини, а вікно донька решетом старим заткала та онучами пообтулювала. Ніч зночували в хатї. Як пани.

— Ще такого права не було, щоби чоловік власної хати кидав ся. Хіба мене вбєш, а по доброму не пущу. Не довго грозив, бо сон єго знеміг. Але цїлу ніч воював на постели. Кричав, руками вимахував, грозив, що голову розчерепить на двоє. Над раном згадав дорогу до Відня і втих. »Нема права, нема правди«, белендів як дитина, потім знеможений якимсь страшним безсилєм заснув.

Але на рано знов прийшов до сили і до бути.

Давав облад хатї і грозив. Обоє з донькою викопували бульбу і носили до ями. Двигав, аж плечі тріщили, і здавало ся єму, що то в лїсї сухе гіле тріщить. Тодї ставав і грізно дивив ся по доріжцї. »Няй стрібує!«

Цїлий город перерили до чиста. Де яка бульба, бурак або морква — забрали. Наквасила донька борщ, насїкла капусту. Голоду не боять ся.

— А тепер ґаздине сиди і пільнуй хати, а я піду на заробітки. Чей добрі люди не відцурають ся мене. За дурно не хочу. Ще я зароблю.

Соромно було старому з цїпом ставати у чужій стодолї. Такий ґазда! Але ставав і бив; бив, якби то не сніп, а єго біда лежала.

— Ще ви у Відни не забули цїпивном махати — казали хлопцї. — Ану на, добре єго, раз, два, три, раз, два, три, луп, цуп, цуп!

Бив аж студола драбанта скакала, аж сусїдскі будинки стогнали, аж в дворі шиби дріжали.

Так бив. А як прийшло солому стрясати, то сїдав і кашляв. Довго, довго.

— Ще-бисьте парібка завстидали, якби не кашіль — сьміяли ся хлопцї і знов ставали в трійню і били аж в дворі чути було — луп, цуп, цуп, луп, цуп, цуп.

Так розжили ся на ново. Донька гадала, що з поворотом батька поверне і давне добро. А єму знов почала надія займати ся як той слабонький блудний огник у мрацї, на болони. А може, а може, а може... Не втерпів, пішов до адвоката. Та замість поради набрав ся ганьби. — Старий а дурний.

Чого єму до Відня? Поїхав а ту єго засудили в контумацї і вже. Сам собі винен!

— Паноньку добрий, а хібаж я собі ворог. Таж тільки тягнуло ся тай тягнуло, всьо з мене витягнуло, гадав, що скорше скінчить ся.

— Ну тай скінчилисьте. А тепер собі ідїть, бо я часу не маю.

Не ви один на сьвітї.

Від порога завернув ся і спитав: То вже нема нїякої надії, нема нїякого ратунку?

А було в єго голосї тільки болю, тільки якоїсь страшної розпуки, що адвокат схилив голову і відповів несьміло. »Як маєте нові докази, то збирайте, а тимчасом не вступайте ся з хати«.

Був вдячний і за те.

Минуло кілька недїль. Прийшов і Михайло. Не прийшов, а приїхав на білім кони. Прийшла зима. Привела з собою мороз і снїг, короткі дни а довгі ночи, молодим танцї і вечерницї а старим кольки і кашіль.

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЄСТЕРЪ"

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариятам** всїх **трех** епархій, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих**.

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„
„ специяльна	1.684	„	80	„
Фонд основний	72.000	„	—	„
„ емеритальний	18.166	„	60	„

486.145 кор. 92 сот.

Тарифи »Днєстра« дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1,669.565 кор. 38 сот. **Полїси** »Днєстра« приймає **Банк краєвий** і **Каси ощадности** у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли і Залїщиках при **позичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечитись **через »Днєстръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї. **Зголошеня** о удїлене аґенций в окрестностях, **де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся**.

»Днєстръ« виплатив аґентам по конець 1899 р. провізиї **216.714 корон**.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Інформациї і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкористнїйших комбінациях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. »Днєстръ« на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЄСТЕРЪ"

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти").

удїляє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляциєю, над 500 корон тільки за інтабуляциєю на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященики, не посїдаючі реальностий, мусять крім поруки двох ручителїв предложити еще полїсу житєву; обезпечитись можна через »Днєстръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінаций.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**.

Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Днєстрѣ«.

Інформациї удїляє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень »Днєстръ«.

К. СОЛИК

передше **МРОЗЇНЬСКИЙ**

у Львові ул. Собіского ч. 7.

поручає всїлякі роди **ФУТЕР**.

Футра до подорожи, мужескі і жіночі нагортки найновійших фасонів, Ротонди, Сака, Дольманики, Катанки, Колнїри, Боа, Зарукавки, Шапочки дамскі, Шапки мужескі, Шкіри всякого рода, поодиноко і гуртом, як також, **Верхи** готові до мужеских і жіночих футер.

Материї найновійші на верхи в найбільшім виборі.

Рівнож принимає на лїто футра до переховку.

Цїни умірковані і низькі.

Артистичне заведенє ритовниче малярства шильдів.

відливаня. таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптики Вп. Міколяша).

Викопує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: **печатки кавчукові і металеві** для громад і урядів парохіяльних. **Шильди мальовані** на шклї, дереві, блясї та полотнї. Всїлякі лякерованя, позолочуваня хрестів. **Таблицї і шильди ляні** з ріжних металїв, таблицї нагробні і назви улиць, числа на доми.

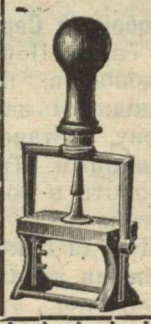

Ґравури на металю та дорогих камінях, **печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби** і **ґузики** до упряжи та лїбериї. **Марки печаткові**, бляшки шпунт. для броварів. **Нуморатори і стемплї на датум**. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Видає і відповідає за редакцию **Стефан Кульчицкий**.

З друкарнї В. А. Шийковского